

"Ljudem ustrežem tako, da jim je žal, da so me prosili!"

Neizkoriščenost medijev zaradi cenenosti se mu zdi nevarna - "Mladina bo slovenščino uporabljala dalj časa kot tisti, ki si nove besede izmišljajo"

- Vrnili ste se z dopusta, ki ga bojda nikoli ne bi zamudili. Kje ste bili letos na oddihu?

"Po naporni sezoni sem si privoščil štirinajst dni Egipta, kjer je bilo eno samo lenarjenje. Nato smo morali zaključiti gledališko sezono in narediti načrt za naslednjo, nakar smo odšli na zasluženi dopust. Malo dopusta v Franciji, par dni v Sloveniji in dva tedna na dalmatinskem otočku. Napaka letošnjega dopusta je, da si nisem vzel prostega dneva po tem, ko sem se vrnil iz Dalmacije, kjer se stvari odvijajo mnogo bolj počasi kot tukaj. Avgust in september sta namreč zaradi vpisa v abonmaje in začetka nove sezone najtežja meseca - poleg dni okrog Tedna slovenske drame."

- Se vam sedaj kot ravnatelju dogaja, da gledajo igralci na vas tako, kot ste ravnatelje gledali nekoč vi?

"Eden glavnih razlogov, da sem sprejel to funkcijo, je, da sem prej imel pripombe na svoje nadrejene. Želel sem videti, kakšne so stvari na drugi strani; malo zato, ker sem radoveden, malo pa, ker se mi je zdelo, da se stvari lahko drugače izpeljejo. Igralcev ne gledam prav nič drugače kot prej, ko sem s svojim pogledom imel precej težav med njimi. Zavzemam se za projekti-

da ga slučajno ne bi posneli kot film. Meni se zdi super izziv. Še vedno imam tudi željo po pogovorni oddaji in terenskem kvizu, kot je bil Pikolovec na TV3. Takšen kviz se mi zdi nujen, saj imajo ljudje radi kvize, vsi skupaj pa zelo slabo poznamo Slovenijo. Mislim, da bi bil tak kviz koristen in priljubljen hkrati.

Slabo je, da se na TV gleda vse več 'radijskih oddaj z obrazom'. Neizkoriščenost medijev zaradi cenenosti se mi zdi nevarna. V Sloveniji je toliko stvari, ki jih ne poznamo, zato bi bil kviz, ki bi Slovenijo pokazal, razkazoval in hkrati poučeval, zanimiv. Imam pa tudi radijsko zamisel: večina ljudi jemlje radio kot nekaj, kar je bolj omejeno kot TV, ker pač ni slike. Mislim, da je lahko prednost, če ljudje ne česa ne vidijo, kar je najbolj drastično realiziral Orson Welles s svojo NLP-igro. Tega na televiziji ne bi mogel izvesti. Seveda pa jaz ljudi ne bi strašil (smeh)."

- Bi, če bi lahko, vnesli kakšne novosti v slovenski televizijski prostor?

"Mislim, da bi država (ki seveda ni vsemočno bog, ki bi lahko stvari urejal po svoje) morala delovati na drugačen način ter med televizijami in v televizijski produkciji vpeljati nova razmerja. Ko sem bil pri Kana-

Janko Rath

Borut Veselko: "Všeč mi je rek, da razmišljajoči človek ne ščije proti vetru."

- Ali še imate stike z ljudmi, ki so gostovali v vaših oddajah?

"Ne. Oddaj je bilo toliko, da se sodelavcev, ki so gostovali v oddajah, včasih sploh ne spominjam. Upam, da s tem nikogar ne bom užalil. Samo Odklopov je bilo 108, več kot sto osem glavnih gostov, zato mi je, ko je oddaja šla proti koncu, bila največja muka spoznati novega človeka in biti ponovno radoveden. Praviloma sem, v skladu s svojo željo, ljudi srečal šele na snemanju."

- Kakšne so razlike med Bo-

bi bil toliko egoističen in samoljuben, da bi jih tudi izpeljal."

Politika tako in drugače

- Bi vi bili ta človek?

"Za zdaj še ne (smeh). Sploh pa ne v Kranju, saj mora tukaj nastopiti domač človek, ki bi mu ljudje lažje sledili. Mora priti nekdo, ki je hkrati sposoben videti, kaj bi Kranj lahko bil, na kar bi domačini nato pristali."

- V Mestnem svetu občine Ljubljana so bile letos pestre polemike: džamija, stadion. Kako ste vi videli ta problem?

"Kar se politike tiče, sem človek zmernega napredka. Moram priznati, da mi je zelo všeč, kar počnejo Nizozemci. Oni so v svojem mestu pripravljeni zgraditi stebrišče oziroma slavolok, na katerem piše Homo sapiens non urinat in ventum (Razmišljajoči človek ne ščije v vetru). Zato tudi razmišljajo toliko o kolesih, ki bi jih bilo toliko, da se jih ljudem ne bi splačalo krasti - ne s prisilo doseči nekaj: ko delaš park, najprej poseješ travo povsod, nato pogledaš, kje ljudje hodijo, in tam postaviš potke, ne pa da si arhitekt zamisli, da bodo ljudje hodili tam in tam ter zelenice ogradi z ograjami. Taka bi bila moja politika. In kar se tiče džamije, mislim, da bi Moderno galerijo mirmo predstavili

no delo, delo na pogodbe in da se socialne stiske urejajo na drugi ravni, ne v gledališču. Hkrati zagovarjam mnenje, da je teater hiša s svojo upravo, medtem ko morajo pripadati igralci in ostali ustvarjalci predstavi oziroma projektu. Mislim, da imajo v gledaliških trenutno precej težav, ker se po eni strani skuša uvajati avtokracija direktorja, ki je praviloma neuspešna, na drugi strani pa je preveč samovolje igralcev za odrom.“

Radia ne gre podcenjevati

- Širša slovenska javnost vas že dalj časa pogrēša na televizijskih ekranih. Ali v "varnem zavetju" pripravljate kakšno novo, odmevno presenečenje?

"Ne, sploh ne. Da sem se pojavil na televiziji, sploh ni bila moja zasluga. Idejo sem imel, vendar je nismo izvedli do konca, saj smo jo prilagajali in spreminjali znotraj ekipe. Stalne prisotnosti v medijih je bilo takrat enostavno preveč, kar je bilo zame bolj naporno kot pa delo samo. Ker zarečenega kruha poje mo v izobilju, ne bom rekel, da se na televiziji ne bom več pojavil. Imam kup idej, ki bi jih z veseljem izvedel, vendar se hkrati bojim dejstva, da je bilo vse, kar smo počeli po največjem 'bumu', manj uspešno. Moram reči, da mi tistih drugih poskusov ni nihče pretirano zameril.“

- So te nove TV-ideje voditeljske narave ali gre za filmsko produkcijo?

"Kar se filma tiče, imam dve ideji, ki ju 'guncam' že petnajst let, in vprašanje je, ali ju bom sploh kdaj izvedel. Dva romana sta, za katera se mi zdi, da bi ju bilo dobro prenesti v ta medij. Prvi je roman **Zorana Hočevarja**, drugi je pa **Mazzinijev**. Ko sem Mazziniju omenil svojo željo, je rekel, da ga je napisal tako,

lu A, so Američani izbirali oddaje in iskali voditelje zanje. V tako majhni Sloveniji bi bilo zanje dobro, če bi prebrali stran ali dve kakšne biološke knjige, da bi videli, kako se v naravi izbira. Oddaj imamo pri nas sicer ogromno. Ko sem se nekoč pogovarjal z **Andrejem Kregarjem** o novem kvizu, mi je rekel, da je praktično vse že narejeno in je to možno kupiti, zato je ceneje plačati pravice, kot pa izmisliti si popolnoma novo zadevo. Nera d sem se moral strinjati z njim. Lahko pa bi pogledali, kakšne tipe voditeljev imamo, in poiskali primerne oddaje zanje.“

"Zdi se mi, da ravnatelja včasih igram"

- Ali so voditelji z igralskimi izkušnjami primernejši?

"Menim, da to ni pogoj. Dogaja se, da to celo ni prednost, ampak hendikep, saj so nekateri imeli napačno predstavljanje likov na odru. Kot TV-voditelj moraš reagirati zelo hitro, medtem ko imamo igralci dva meseca časa, da svoj lik usvojimo. S svojo osebnostjo moraš na TV nastopati in ne igrati. Če poskušaš biti kot voditelj neko drug, se lahko hitro ušteješ. Ne mislim pa, da voditelji ne bi mogli biti dobri igralci, še manj obratno.“

- Se na ulici še najdejo ljudje, ki vas "pocukajo" za rokav kot nekdanjo zvezdo Odklopa?

"Seveda se še najdejo, vendar je sedaj, ko ni več direktnih spodbudnikov, tega mnogo manj. Takrat so imeli venomer asociacije od prejšnje srede, s katerimi bi me lahko ogovorili. Velikokrat je bilo to zelo prijetno, včasih pa tudi ne. Ugotavljam, da me ljudje še zmeraj poznajo in so še vedno prijazni z menoj. *Neprijaznih ne poznam, ne bom pa zanimal, da znajo biti tudi zelo prijazni nadležni.*“

rutom iz Odklopa in Borutom ravnateljem?

"Zagovarjam teorijo, ki se je držim tudi v igrilstvu, da se človek ne more preleviti v nekaj drugega. Neumne se mi zdijo ideje o iskanju 'pravega jaza' - človek je prilagodljivo in pluri-potentno bitje. Zdi se mi, da ravnatelja včasih igram, kar se mi ne zdi narobe. Skušam ohranjati dobre odnose med ljudmi, sicer pa sploh nimam možnosti, da bi bil avtokrat. Moja naloga je, da usklajujem delo drugih, da imam svoje ideje in poslušam ideje drugih ter da ne pustim, da bi zadeve ostale enake, neustvarjalne. Sem pa mojster v tem, da ljudem ustrežem tako, da jim je žal, da so me sploh prosili: zгоди se, da so s čim nezadovoljni, zato pridejo k meni. Na koncu se praviloma izkaže, da njihova pritožba koristi gledališču, medtem ko njim samim ne najbolj (smeh).“

- Zelo zanimiva življenjska pot: čeprav zdravnik, niste nikoli opravljal medicinskega dela, opravili ste sprejemne izpite na AGFRT, vodili različne TV-oddaje, ravnateljujete, sodelujete v mestnem svetu. Bo v kratkem še kakšna sprememba?

"Mestni svet še najbolj izstopa od vsega naštetega. No, da bi kandidiral za župana, kar mi je predlagal eden od članov liste Rad imam Ljubljano, se mi je zdelo prenevarno. Zanimivo se mi je pa zdelo, da je takrat, ko sem mu odgovoril, koliko sem star, rekel: 'Aha, niste še toliko stari, da bi želeli urediti svet okoli sebe!' V Kranju, ki je čudovito mesto, danes vidim ogromno potenciala. Če se politika ne bi samo potegovala za naslednji mandat in če ne bi gledali drug drugemu pod prste... Želel bi si, da bi končno prišel človek, bogat z idejami, ki bi imel vizijo in ki

drugam in nasploh pravoslavne cerkve postavili džamijo. Ne zato, da bi jih konfrontirali, pač pa zaradi tega, ker se mi zdi, da džamija lahko zavzema enakovreden prostor, saj tudi ima tolikšno zgodovinsko pravico. Vsako odiranje neke skupine bo to še bolj zaprlo samo vase in nato bo začela delovati proti okolju, v katerem živi.“

- Je teater tisti, ki daje identiteto in ohranja slovenski jezik, ali ga bo televizija s svojim igranjem uničila?

"Pri jeziku ne gre samo za to, da bi ga ohranjali, ampak ga je treba tudi razvijati. Slovenščina bi morala popraviti svoje zgodovinske napake v dveh smereh: po eni strani se premalo zavedamo, da knjižna slovenščina ni izmišljen jezik, saj ima svoje korenine v živem jeziku in njegovih narečjih. Šele na akademski jezični se od prof. Faganela izvedel, kako vse stvariv slovenskem knjižnem jeziku temeljijo na narečjih. Pri uvajanju novih besed za nove pojme, kot sta recimo 'body' in 'pekač', pa bi morali razmišljati o tem, kaj bo mlada generacija raje sprejela. Med kletvicami, medmeti in modernimi besedami je med mladino začuda tudi zelo veliko slovenskih besed. Jezikoslovci bi morali uvajati besede, ki so duhovite, kratke, učinkovite in bolj privlačne kot tuje. Mladina bo slovenščino uporabljala veliko dalj časa kot tisti, ki si nove besede zmišlujejo. Beseda oprijemnik namesto tuje 'body' se nikoli ne bo prijala, medtem ko se je pekač, ki je duhovita beseda, zelo dobro uveljavil. Popularizacija slovenščine bi bila na takšen način lažje izvedljiva.“

- Boste kdaj oblekli belo haljo?

"Hm... Najbrž zelo kmalu v kakšni predstavi!“

Jaša Lorenčič